

volanej elektronicko-
– funkcionálne pred-

voľnej hry s dimenzia-
zotrvačnosť, pevnosť,
ijúce pohyby. Elektro-
Všetko má flair virtu-
lahkosť bytia“, potom
stetické želania a túž-
žh, ale bol schopný ich
m perfektným spôso-
tvárniť svoje vízie!

zmeny, mutácie a ino-
ického sveta – možno
žiť s inými dátami, či
o vytvárali nové, hyb-
ne rozľahlým svetom
a transformácií.

žžeme pristupovať po-
júc sa o tieto kategórie
ovali. Je zaujímavé, že
ncepcií. Derrida a De-
e skutočnosť a zmysel
ymi posunmi a princí-
a dospeli tak k preni-
dôraz na ideál čistého,
nás učia tieto novšie
tronickým), bez neho

Multimedia, Internet,
jú črty ľahkosti, trans-
šak dochádza aj k isté-

mu druhu kvantového skoku a k umožneniu nových techník kultúry. Najmä interaktivita ponúka úplne nové možnosti komunikácie a individualizácie zároveň – úplne iným spôsobom, ako sa domnieva tradičná kritika kultúry, ktorá tieto fenomény odmieta bez toho, aby ich vôbec poznala z praktickej skúsenosti.⁸

II. SPÄTNÉ PÔSOBENIE ELEKTRONICKÝCH SVETOV NA KAŽDODENNÝ SVET

Nebudem sa detailne zaoberať týmito novými vývinovými tendenciami, ale chcem sa skôr pozrieť na druhú stranu a všimnúť si spätné pôsobenie mediálnych svetov na formy skúsenosti nemediálneho sveta. Ako mení vplyv elektronických svetov naše každodenné chápanie skutočnosti a našu každodennú skúsenosť sveta?

Niektorí tvrdia, že objavením sa umelých svetov sa vraj naša skúsenosť iba jednoducho rozširuje a obohacuje. Kto to však tvrdí, prehliada, že objavenie sa nového vždy zároveň mení staré.

V súčasnosti môžeme zaregistrovať dvojaké zmeny. Po prvé, dochádza k virtualizácii resp. derealizácii nášho chápania skutočnosti. A po druhé – komplementárne s tým – dochádza k novému zhodnoteniu, k revalidizácii neelektronických skúseností skutočnosti, teda práve tých skúseností, ktoré nemožno nadobudnúť prostredníctvom elektronických médií.

1. VIRTUALIZÁCIA A DEREALIZÁCIA

Najprv o virtualizácii. Pramení z toho, že zákony médií prenikajú čoraz viac do každodennej skutočnosti. Chcem na to poukázať z troch hľadísk.

a/ Mediálna prezentácia ako pečať pravosti skutočnosti

Po prvé, prezentácia v médiách sa stala pečatou akreditácie každodennej reality. Ako dokonale skutočné platí len to, čo sa vysielá. Karl Kraus (v predelektronickej dobe) napísal: „Na počiatku bola tlač a potom sa objavil svet.“ Günther Anders tento výrok aktualizoval roku 1956 v podmienkach televízie a vyjadril v sarkastickej formulácii: „Na počiatku bolo vysielanie, preň sa deje všetko vo svete.“

Pri tejto mediálnej prezentácii každodenná skutočnosť čoraz viac podlieha mediálnym zákonom. Vystavuje sa napríklad požiadavkám, ktoré sú špecifické pre televíziu, ako je obzornosť, rýchly strih, rytmické striedanie sekvencií. Takto sa logika médií stáva čoraz viac logikou skutočnosti – predovšetkým tých zvýraznených skutočností, ktoré sa pokladajú za hodné prezentácie v médiách.

b/ Mediálna vzorovosť

Po druhé, tento stav spätne vplýva na aranžovanie samej reality. Mnohé reálne udalosti sa dnes od začiatku inscenujú so zreteľom na ich mediálnu prezentovateľnosť. Platí to o protestných akciách rovnako ako o kultúrnych podujatiach. Niečo podobné možno konštatovať aj o sebautváraní indivíduí. Keďže formovanie osobnosti sa v modernom svete deje